

Історія державності і культура

Завдання для поточного (тематичного) та семестрового (підсумкового)
контролю знань здобувачів освіти

Вказівки до виконання

Завдання для поточного (тематичного) та семестрового (підсумкового) контролю знань з освітнього компонента "Історія державності і культура" розроблені для оцінювання знань здобувачів освіти ключових етапів формування української державності, розвитку культури та національної ідентичності. Вони спрямовані на перевірку як теоретичних знань, так і вміння аналізувати історичні події, встановлювати хронологічну послідовність та оцінювати культурні явища в контексті історичного розвитку України.

Структура завдань

Завдання для контролю знань складаються з 30 базових варіантів, кожен із яких містить 17 аналогічних різнорівневих завдань, що забезпечують комплексне оцінювання знань здобувачів освіти.

Кожне завдання спрямоване на виявлення ступеня сформованості в здобувачів освіти складової компетентності: хронологічної (орієнтація в історичному просторі, знання періодизації), просторової (вміння працювати з джерелами історичної інформації), логічної (вміння визначати та застосовувати теоретичні поняття, положення, пояснювати історичні факти, процеси), аксіологічної (вміння порівнювати, пояснювати, узагальнювати, критично оцінювати факти). На виконання роботи відводиться 60 хвилин.

У 1-12 завданні середнього рівня запропоновано чотири варіанти відповіді, серед яких потрібно вибрати лише ОДНУ ПРАВИЛЬНУ. Такі завдання спрямовані на перевірку знання дат і подій, понять і термінів, історичних постатей, змісту історичних джерел. За правильну відповідь по 0,5 балів.

У 13, 14 завданні достатнього рівня потрібно встановити хронологічну послідовність – перевіряють розуміння історичних періодів та їхньої послідовності. Правильна послідовність по 1 балі. 15 завдання на встановлення відповідності за допомогою утворення «логічної пари». У завданні потрібно установити відповідність між чотирма завданнями, позначеним цифрою та п'яти варіантів відповідей, позначеною літерою. Такі завдання спрямовані на перевірку розуміння історичної доби, вміння співвіднести її з певними історичними подіями, особистостями. Одна правильно дібрана логічна пара – 0,25 балів. Можна отримати за дане завдання - 1 бал.

У 16 і 17 завданні високого рівня оцінюється вміння узагальнити інформацію та описувати окремі аспекти (наприклад, пам'ятки, діячі). 16 завдання оцінюється в 1 бал, а 17 – 2 бали. Оцінюючи 17 завдання, слід зважати на такі критерії:

2 бали	Правильна і повна відповідь на поставлене запитання; представлено власні неординарні судження щодо історичних процесів та явищ; вільне оперування термінологією
1 бал	В основному правильна, але неповна відповідь; підтверджує судження одним – двома аргументами; допущені неточності; погано орієнтується в хронології

Максимальна оцінка за кожен варіант становить 12 балів. Загальна кількість балів показує рівень засвоєння матеріалу, аналітичних навичок і вміння працювати з історичною інформацією.

Таблиця
переведення балів в оцінки

Кількість набраних балів	Оцінка
10-12	5(відмінно)
9-7	4(добре)
6-4	3(задовільно)
3 і менше	2(незадовільно)

Приклад завдання

ВАРІАНТ 1

Середній рівень

1. Велике переселення народів — це пересування:
А) у III ст. до н. є. сарматських племен на територію Скіфії;
Б) у I–IV ст. просування германських та слов'янських племен на територію Римської імперії;
В) у IV–VII ст. міграція германських і слов'янських племен на півночі та сході;
Г) у IV–VII ст. вторгнення германських, слов'янських, сарматських та інших племен на територію Римської імперії.
2. Позначте факт, що відповідає дійсності. Влада в Галицько-Волинському князівстві у XIII ст. обмежувалась:
А) Великим князем київським; В) Митрополитом;
Б) Папою римським; Г) монгольським ханом.
3. Позначте місце битви, що разом програли три командири польського війська, яких Б. Хмельницький глузливо називав «Перина, латина, дитина»:
А) Львів; В) Жовті Води;
Б) Пилявці; Г) Корсунь.
4. Позначте церкву, яка не була зрівняна у правах в Австрійській імперії у першій половині XIX ст.:
А) греко-католицька; В) православна;
Б) католицька; Г) протестантська.
5. Позначте назву Галичини як лідера в боротьбі за національні права українців:
А) «Українська Венеція»; В) «Український П'ємонт»;
Б) «Українська Ломбардія»; Г) «Українська Тоскана».
6. Яку назву мала суспільно-політична течія в Галичині, що заявила, що українців не існує, а є єдиний російський народ?
А) русинство; В) народовці;
Б) москвофіли; Г) українофіли.
7. Затвердження Декларації та Договору про створення СРСР відбулося:
А) 10 березня 1921р.; В) 9 січня 1924р.;
Б) 14 грудня 1925р.; Г) 30 грудня 1922р.
8. Позначте назву парламенту Карпатської України, який 15 березня 1939р. проголосив незалежність:
А) Дума; Б) Збори; В) Рада; Г) Соїм.
9. Яка область була передана зі складу РРСФР до УРСР у лютому 1954р.?
А) Черкаська; Б) Кримська; В) Чернігівська; Г) Сумська.
10. Позначте, коли виникли Український культурологічний клуб і Товариство Лева:
А) 1985р.; Б) 1986р.; В) 1987р.; Г) 1988р.
11. Позначте, коли було ухвалено Закон про Збройні сили України:
А) 14 жовтня 1991р.; В) 29 січня 1992р.;
Б) 6 грудня 1991р.; Г) 23 лютого 1992р.
12. Укажіть українську виконавицю, яка посіла перше місце на конкурсі «Євробачення» у 2016 році:
А) Руслана Лижичко; Б) Тіна Кароль;
В) Верка Сердючка; Г) Джамала.

Достатній рівень

13. Установіть послідовність правління князів:

А) Ольга; Б) Ярослав; В) Святослав; Г) Ігор.

14. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

А) у Києві відкрито палац культури «Україна»;

Б) у Києві відбулися XXII (Московські) Олімпійські ігри;

В) демонстрація біля пам'ятника Т.Шевченкові в Києві;

Г) утворення Української Гельсінської спілки.

15. Увідповідніть країну, до складу якої в 1920–1930-ті рр. входили українські землі, з подією / явищем.

1. Польща	А) проголошення автономії Підкарпатської Русі (Карпатської України)
2. Румунія	Б) проведення «пацифікації»
3. Чехословаччина	В) Татарбунарське повстання
4. Радянський Союз	Г) Голодомор – геноцид українського народу
	Д) загибель Є. Коновальця в результаті терористичного акту, організованого радянськими органами держбезпеки

Високий рівень

16. Назвіть три основні культурні пам'ятки Київської Русі та коротко опишіть одну з них.

17. Східні слов'яни на території України. Розселення і заняття східних слов'ян. Культура і вірування.

Приклад виконання
ВАРІАНТ 1
Середній рівень

1. Г)
2. Г)
3. Б)
4. В)
5. В)
6. Б)
7. Г)
8. Г)
9. Б)
10. В)
11. Б)
12. Г)

Достатній рівень

13. ГАВБ
14. ВАГБ
15. 1Б2В3А4Г

Високий рівень

16. Назвіть три основні культурні пам'ятки Київської Русі та коротко опишіть одну з них.

Три пам'ятки: Софійський собор, Києво-Печерська лавра, Золоті ворота.
Опис: Софійського собору: Софійський собор у Києві, збудований у XI столітті за князя Ярослава Мудрого, є видатною пам'яткою архітектури та мистецтва. Його мозаїки та фрески відображають візантійський вплив і високий рівень розвитку культури Київської Русі.

17. Східні слов'яни на території України. Розселення і заняття східних слов'ян. Культура і вірування.

За писемними джерелами середини I тис. н.е. відомо про існування трьох груп слов'янських племен. Анти жили в основному між Дністром і Дніпром (територія Вінниччини, Черкащини, Полтавщини, південь Київщини, ряд районів сусідніх областей України та північ Молдови), склавини — на захід і північний захід від них (від Житомирщини до Чехії та Середнього Подунав'я), венети — на території сучасної Польщі.

Анти та склавини мали власних вождів, свої племінні ополчення, проводили незалежну зовнішню політику. Але між їхніми пам'ятками надзвичайно багато спільного. Антам належала пеньківська культура, склавинам — корчакська (названа за вперше дослідженими пам'ятками (могилиник і поселення) в с. Корчак під Житомиром).

Анти та склавини у кінці V — VII ст. брали участь у “Ватиканських війнах”. У 602 р. кочівники авари, що оселилися в Середньому Подунав'ї (на території сучасної Угорщини), напали на антів, після чого письмові свідчення про антів зникають. У київському літописі “Повість минулих літ” розповідається як авари (обри) знущалися зі слов'янського племені дулібів: запрягали у вози дулібських жінок і їздили на них.

В VIII-IX ст. на Сході Європи утворився ряд союзів племен східних слов'ян. Поляни, уличі, древляни, дуліби, бужани, волиняни, хорвати, тиверці, які мешкали на Правобережній Україні, були творцями археологічної культури Луки-Райківецької. Плем'я сіверян мешкало на Дніпровському Лівобережжі, його побут дещо відрізнявся від побуту племен Правобережжя. Ще більш відмінними порівняно з пам'ятками Луки-Райківецької були старожитності тих східнослов'янських племен, які жили на територіях сучасних Росії та Білорусії (дреговичі, радимичі, кривичі, словени, в'ятичі).

Вчені знають досить багато про життя, побут і вірування східних слов'ян. Ті селилися невеликими поселеннями в долинах річок, де були родючі фунти. Кожне поселення було на відстані 3-5 кілометрів одне від одного. Переважно будували напівземлянки. Облаштування жител було небагатим: пристінні лавки, стіл, лежанка, піч-кам'янка.

Провідною галуззю господарства у східних слов'ян було землеробство. Завдяки впровадженню рала з широким наральником і череслом поглибилася оранка та зросли площі оброблюваних земель. В приселищному стаді утримували корів, свиней, дрібну рогату худобу. Полювали на кабана, оленя, лося, зубра, ведмедя, бобра, куницю. Найважливішим видом ремесла була обробка чорних металів, а найпоширенішою ремісничою продукцією — глиняний посуд. Слов'яни також добре володіли обробкою дерева та каменю, ювелірною справою, ткацтвом.

Перелік питань для підсумкового контролю

1. «Майдани» початку ХХІ ст. в історії України.
2. «Норманська» та антинорманська теорії походження Київської Русі.
3. «Розстріляне відродження» в українській літературі.
4. «Руська трійця» в історії вітчизняного політичного руху та культури України.
5. Адміністративно-політичний устрій України першої половини ХІХ ст.
6. Антиукраїнська політика Катерини ІІ.
7. Антиукраїнська політика Петра І.
8. Античні міста – держави на території України.
9. Архетип філософії серця в українській культурі
10. АТО і національні рухи в Україні.
11. Бабин Яр в історії України
12. Богдан Хмельницький – видатний державний діяч.
13. Боротьба за збереження незалежності України. І. Виговський, Ю. Хмельницький.
14. Брестська унія 1596 р.
15. Буттєвий оптимізм як архетип української культури і ментальності.
16. Великий князь Володимир (Красне Сонечко) – політичний портрет.
17. Визвольна війна українського народу (1648-1657 рр.). Битви під Жовтими Водами та Корсунем.
18. Відродження Української Народної Республіки. Директорія та її політика.
19. Гайдамацький рух в Україні.
20. Герб, прапор, гімн України (1917-1991 рр.).
21. Гетьман П. Дорошенко. Об'єднання Правобережної та Лівобережної України.
22. Гетьманщина в Україні, її історичне значення.
23. Давньоруські міста.
24. Данило Галицький – політичний портрет.
25. Дати визначення поняттям «геноцид», «голод», «голодомор». Навести приклади.
26. Декабристський рух в Україні.
27. Демократична революція 1917-1918 рр. – важлива віха у боротьбі українського народу за державну незалежність.
28. Запорозька Січ – селянсько-козацька республіка.
29. Запровадження колгоспного ладу.
30. І. Мазепа – політичний портрет.
31. Інтелігенція в українському русі ХІХ ст.
32. Києво-Могилянська академія – культурно-освітній центр східних слов'ян.
33. Києво-Могилянська Академія та її роль в історії України.
34. Кирило-Мефодіївське товариство: мета, програма, документи.
35. Козацтво в боротьбі проти турецько-татарських загарбників.
36. Колабораціонізм: поняття, види, приклади.
37. Кошовий отаман Запорозької Січі Іван Сірко.
38. Культурний рух періоду Центральної Ради та Гетьманату.
39. Культурні процеси в Україні у 20-30-х рр. ХХ ст.
40. Література, літописання, іконопис, архітектура Давньої Русі.
41. Люблінська унія 1569 р. Її наслідки для України.
42. М.С. Грушевський – політичний портрет.
43. Миколаївщина в роки Другої світової війни.
44. Назрівання революційної кризи в Україні на початку ХХ ст.

45. Народний рух України: етапи розвитку і діяльність.
46. Національний рух в Україні у ХІХ ст.
47. Національно-державна символіка України до 1917 р.
48. Національно-культурне відродження на українських землях у складі Російської імперії.
49. НЕП на Україні. Її сутність, підсумки.
50. Основні етапи історичного розвитку української національної державності.
51. Переяславська угода, її позитивні і негативні наслідки для розвитку України.
52. Петро Сагайдачний – політичний портрет.
53. Повстання Северина Наливайка.
54. Політика українізації в 20-30-ті роки ХХ ст.
55. Політична діяльність і Конституція П. Орлика.
56. Поняття та сутність культури. Дослов'янські народи на території сучасної України.
57. Початок Другої світової війни. Україна в планах гітлерівської Німеччини.
58. Приєднання західноукраїнських земель до складу СРСР.
59. Причини та шляхи утвердження радянської влади в Україні.
60. Проблема утвердження державності в Україні в 1917-1918 рр.
61. Реформа 1861 р. Її сутність і наслідки.
62. Розвиток культури України в ХХ столітті.
63. Роль братств в Україні.
64. Роль Галицько-Волинського князівства в історії України.
65. Роль козацтва у національно-визвольній боротьбі українського народу.
66. С.В. Петлюра – політичний
67. Соціально-політична боротьба на Україні в 20-40 рр. ХІХ ст. Громадський рух в Галичині і Буковині у ХІХ ст.
68. Специфіка сприйняття візантійського християнства
69. Становище в Україні у 2013-2014 рр.
70. Становище української держави після Визвольної війни 1648 - 1657 р.
71. Столипінська аграрна реформа та її наслідки в Україні.
72. Суспільно-політична і літературна діяльність В.В. Винниченка.
73. Суспільно-політичне та культурне життя української еміграції.
74. Сутність і значення політичної роздробленості Київської Русі.
75. Східні слов'яни – пращури українського народу.
76. Т.Г. Шевченко та його роль у духовному відродженні нації.
77. Типи і форми культури.
78. Трипільська культура.
79. Україна – незалежна демократична держава.
80. Україна в роки Першої світової війни.
81. Українська діаспора: історія і сучасність.
82. Українська культура в другій половині 60-х – в другій половині 80-х рр. ХХ ст.
83. Українські землі у складі Великого князівства Литовського.
84. Універсали Центральної Ради.
85. Утворення і розвиток Західноукраїнської Народної Республіки.
86. Утворення політичних партій в Україні кінця ХІХ – початку ХХ ст.
87. Участь України у Вітчизняній війні 1812 р.
88. Функції, структура й типологія культури.
89. Характеристика української культури, періодизація, джерельна база та принципи вивчення.
90. Ярослав Мудрий – політичний портрет.